

allen crème gerokt, zeer de aandacht trokken; of u kunnen uitnoodigen in den trein voor Toledo, dat schilderachtige stadje zoo oud-Arabisch gebleven, met een volkomen veronachtzaming van ieder stratenplan tegen heuvelen gebouwd; of een uitstapje beschrijven naar Escorial, die

Wondre mengeling van Klooster
Vorstenhof, en Vorstengraf,

maar ik zie alreê uw wenkbrouwen fronsen en hoor u zeggen, dat dit alles voor een geneeskundig tijdschrift eigenlijk contrabande is.

Ik doe er dus het zwijgen toe en laat alles aan uw verbeelding over.

Maar iets zou ik toch nog gaarne zeggen. Ik kan de gunstige meening van sommigen over het stierengevecht niet deelen. Ik vindt het eenvoudig een afschuwelijk vermaak. Een volk, dat zulk een vertooning zijn grootste genot noemt, het wekelijks eischt als een niet te ontberen behoefte en revolutie zou maken, indien het verboden werd, kan zoo hoffelijk, zoo innemend zijn als men wil, maar is wreed. Men behoeft waarachtig niet sentimenteel te wezen; niet blind voor den schilderachtigen aanblik die de arena herhaaldelijk biedt; men kan bewonderen de lenigheid, de behendigheid, den moed der capeadores en matadores en toch wenschen, al dat fraais mocht zich om wat edeleres groepeeren.

Het mooie van het schouwspel weegt den gruwel van beestengemartel niet op. En nu waarde gérant neem ik afscheid.

t. t.

Den Haag, 21 Juni 1903.

A. SIKKEL.

INGEZONDEN.

HET RAPPORT DER COMMISSIE VOOR DE HERZIENING DER WET OP DE BESMETTELIJKE ZIEKTEN.

Geachte Redactie!

Toen ik besloot een critiek te schrijven op een arbeid, waaraan collega VAN DIEREN heeft medegewerkt, wist ik, dat ik mij blootstelde aan het gevaar een héél lang antwoord te zullen ontvangen, waarin ik zou worden beschuldigd van allerlei domheden. Doch, „vele gevaren verliezen een groot deel van hun ernst, wanneer men ze kent”, en daarom heb ik, tevens in aanmerking nemende de groote belangen, die hier op het spel staan, mij daaraan gewaagd. Nu spijt het mij wel, dat Dr. VAN DIEREN zóó veel heeft geschreven, dat het haast ondoenlijk is, alles te beantwoorden. In dat geval zou ik wel beslag moeten leggen op een geheel nummer van Uw *Tijdschrift*, en dat durf ik noch van U, noch van Uw lezers vergen. Ik zal dus trachten zoo kort mogelijk te antwoorden, al loop ik daardoor weer het gevaar, van Dr. VAN DIEREN te moeten hooren, dat ik geheele gedeelten heb overgeslagen en andere stukken gedachteloos heb doorgebladerd. Wanneer men daarvoor reeds

n het feit, dat niet alle woorden uit een stuk à faire zijn genomen, een bewijs ziet, dan is zeker zulk een bewijs gemakkelijk te leveren, maar dan zou ik ook dat verwijt wel aan Dr. VAN DIEREN voor de voeten kunnen werpen.

Vooraf ga een opmerking over den titel van de repliek. Collega VAN DIEREN heeft zich geweldig gestooten aan een bepaalde uitdrukking in mijn critiek, zóó zelfs dat hij haar niet objectief heeft kunnen beoordeelen, en zoo, dat hij haar gebruikt tot het geven van een onaangenaam tendentieux opschrift aan zijn verdediging. Natuurlijk slaat de definitie „dilettantenwerk van inferieure kwaliteit” niet op den geheelen arbeid van de commissie, waarvan ik met zoovele woorden de verdiensten heb erkend, maar alleen op het werk, dat èn de commissie heeft geleverd, èn de Maatschappij zal leveren, wanneer straks het door de commissie voorgestelde wetsontwerp aan de Regeering zal worden aangeboden, op welk ontwerp de door mij gegeven kwalificatie moet worden toegepast, en waardoor wij ons ter dege een gerechtvaardigden spot op den hals zullen halen. Of ik daarom tot de welwillende of tot de onwelwillende beoordeelaars moet worden gerekend, is van ondergeschikt belang, daarop zal ik niet ingaan. Poeslief was ik zeker niet, wensch ik ook niet te zijn, en het zou mij waarschijnlijk ook slecht afgaan, wanneer ik poogde het te worden. Maar gelukkig, de rapporteur der commissie gaat ook niet mank aan dit euvel, hij is wel gewoon te krabben, maar niet om vooraf te aaien. Van hem, die juist bekend is om zijn forsche uitdrukkingen (en die zich daarvan te mijnen opzichte ook werkelijk niet heeft gespeend), had ik een uitval, als waarmee zijn verdediging begint, allerminst verwacht. En welke uitdrukkingen ik zal gebruiken, wanneer ik ereis *niet* welwillend gestemd ben? Wel dan ga ik ter schole bij Dr. VAN DIEREN, en bestudeer het beri-beri-vraagstuk en zekere urgentievoorstellen.

Doch ter zake. „De Maatschappij behoort afstand te doen van het plan om aan de Regeering een wetsontwerp aan te bieden, omdat zij in dat geval dilettantenwerk levert”, zoo beweerde ik. Mijn geachte bestrijder aarzelt niet te zeggen, dat ik het glad mis heb, omdat de commissie zich, als bestaande uit *deskundigen op zuiver-medisch gebied* voor zulk een werk volkomen bevoegd beschouwt. *Die* deskundigheid, welke zij zelve zich toekent, trek ik niet in twijfel. Maar al geldt het ook een zoo zuiver medisch onderwerp als de besmettelijke ziekten, het samenstellen van een wet tot bestrijding dier ziekten is in geenen deele een medische, maar hoofdzakelijk een staatsrechtelijke arbeid. Dr. VAN DIEREN bewijst dat schitterender dan ik zou kunnen doen door zijn beschouwingen over de vraag, wie de kosten der desinfectie zal betalen. Medisch is alleen de vraag: zal er gelegenheid bestaan tot ontsmetting. Doch bovendien krijgen wij een verhandeling over Rijkswetten die Rijkszaken regelen, terwijl de kosten komen ten laste van de gemeenten of van particulieren. Daaraan is geen enkel medisch tintje, doch zij bewegen zich op het terrein van de verhouding van de Rijks- tot de gemeentefinanciën, van de gemeentelijke autonomie en dergelijke. En dan wil Dr. VAN DIEREN zijn bevoegdheid in dezen bewijzen door personen te noemen die (ook naar mijn meening) zeker zeer bevoegd zullen zijn, maar, ongelukkig voor Dr. VAN DIEREN, menschen zijn, die dagelijks wetten

moeten uitvoeren en samenstellen. Wel een zonderlinge manier, een voorbeeld aan te halen, dat juist den tegenstander ten goede komt.

Daarom kunnen natuurlijk wel onder de medici personen worden gevonden, die competent moeten worden geacht in zake wetskwesties, maar dan bezitten zij die bevoegdheid onafhankelijk van hun medische kennis.

Waarom ik nu niet de kosten der ontsmetting wil brengen ten laste der gemeenten? Eenvoudig, omdat er dan, evenals tot nu toe, in de praktijk niets van terecht komt.

De vraag omtrent schoolartsen wordt door mijn bestrijder met een hooghartig: „hier geldt het een proef, die door geen Regeering bij de wet mag worden gelast”, afgewezen. Maar, zouden wij met de bestrijding der besmettelijke ziekten op de scholen niet verder komen wanneer wij ons niet tevreden behoeften te stellen met een vermoeden, uitgesproken door een, op dit gebied zeer zeker onbevoegd, onderwijzer, dat een kind aan eenige besmettelijke ziekte lijdende is, doch in plaats daarvan in de school hadden een deskundige, die eerder en beter zijn diagnose kan stellen? Moet nu niet onze Maatschappij, als zij zich in een zuiver-medische zaak tot de Regeering wendt, *deze* medische kwestie onder de oogen zien, en trachten haar van overheidswege geregeld te krijgen? Dat wij, als medici geen kans zien dezen onzen wensch in een wetsartikel te formuleeren, behoeft geen reden te zijn hem te negeeren, de formulering daarvan kunnen wij overlaten aan onze Regeeringsmannen. De behandeling van dit vraagstuk paste uitstekend in een rapport, dat zou nagaan, hoe de ziekte wet in overeenstemming zou zijn te brengen met den stand onzer wetenschap.

De commissie heeft uitvoerig gemotiveerd, waarom zij lepra, tuberculose en febris puerperalis niet in de wet wil opgenomen zien. Mijn betoog daartegen wordt genoemd een niets-zeggende bewering. Toch gaf ik wel degelijk daarvoor redenen op. En nu kunnen wij in een cirkeltje ronddraaien. Voor een debaterende club zou ik met het Rapport der commissie kunnen verdedigen, dat *die* ziekten wel, en roodvonk enz. niet in de wet, behoorden, terwijl de nadere verdediging van het niet-opnemen dier ziekten in het antwoord van Dr. VAN DIEREN in zulk een club zou kunnen worden toegepast op die ziekten, waarvan de commissie juist wel de aangifte wil. Ik zal daarop verder niet ingaan, alleen wil ik opmerken, dat Dr. VAN DIEREN zegt, dat de omvang der bedoelde ziekten bekend is, en nu zou ik van hem wel eens willen weten, hoe groot die omvang op dit oogenblik dan is. Ook meen ik, dat ik niet behoef te twisten over de vraag of de commissie heeft „gespot” over de aangifte van tuberculose en febris puerperalis, daar de rapporteur in elk geval in zijn repliek zijn schade heeft ingehaald. Eindelijk sprak ik niet van aangifte van tuberculose aan den burgemeester en van publiceering der gevallen, doch enkel van aangifte aan de ambtenaren van het Staatstoezicht. Wat de aanhaling in *the Lancet* betreft, niet alleen het citaat, maar het geheele artikel onderschrijf ik gaarne, doch dat gaat langs de kwestie heen. De vraag van al of niet aangifte van tuberculose is voor verschillende opvatting vatbaar, daarover kan worden gedebatteerd; het gaat echter niet aan haar eenvoudig met een enkele pennestreek van de baan te schuiven, en zooals de commissie ver-

langt, onze Maatschappij eenvoudig te laten verklaren, dat zij zulk een aangifte afkeurt. Waar een man als Dr. BYROM-BRAMWELL de aangifte van tuberculose sterk aanbeveelt, waar èn in Noord-Amerika èn in Noorwegen die aangifte heilzaam wordt geacht, daar, ik herhaal het, verdient zij nadere en betere bestudeering en een milder oordeel.

Wat de overige door mij genoemde „fouten” betreft: Het is waar, dat de commissie op blz. 1206 spreekt over verspreiding van febris typhoïdea door melk, enz. maar dat neemt niet weg, dat zij op blz. 1205 te dier zake *drinkwater* stelt tegenover *grachtwater*, en doet alsof verontreiniging van water, dat niet gedronken wordt, met typhussmetstof van geen beteekenis is. Diezelfde fout maakt Dr. VAN DIEREN in zijn antwoord op blz. 1286 ten opzichte van dysenterie.

Luchthartig spreekt de commissie over het besmettingsgevaar van dysenterie, als zij nooit noodig vindt een daarmede besmet huis te kenmerken.

Zij blijft van den geneeskundige een verklaring vragen, die hij nimmer in staat is te geven, wanneer zij handhaaft den eisch, dat de geneeskundige moet constateeren, dat het *gevaar* voor besmetting geweken is.

De dooreenmenging van de adviezen van den behandelenden geneeskundige en den gemeentegeneesheer, bijv. in art. 22, bestaat wel degelijk. Aan den burgemeester wordt de keuze gelaten, wien hij advies wil vragen, en juist omdat ik dacht aan de eigenaardige conflicten, die (niet juist alleen op kleine plaatsen) tusschen de medici kunnen rijzen, keurde ik die regeling af. Misschien heeft de commissie het anders bedoeld, maar ik kan slechts lezen wat er staat.

Mijn opmerking over den geneeskundige, die zich stelt boven de wet was in het geheel niet schamper; het doet mij genoeg te ervaren, dat de rapporteur de wet zoo wil wijzigen, dat de verzoeking tot het aannemen van een dergelijke houding wordt weggenomen. Wat art. 10 der thans geldende wet daarmede te maken heeft, begrijp ik niet; dat artikel legt den behandelenden geneesheer geen verplichtingen op. En de vraag, hoe ik mij als praktiseerend geneeskundige tegenover de wet gedroeg, is geheel niet aan de orde.

Nog rest mij de beantwoording der vraag, mij slechts in een noot gesteld, maar daarom toch zéér belangrijk: waarom deugt het ontwerp „als wet” niet. Helaas moet ik daarvoor nog veel ruimte vragen, omdat ik te dien einde het ontwerp (O.) moet vergelijken met de bestaande wet van 4 Dec. 1872, *Stbl.* n°. 134 (W.). Misschien dat dan de verontwaardiging over mijn kwalificatie: „dilettantenwerk van inferieure kwaliteit”, wat gaat luwen. Art. 1 O. correspondeert met Art. 1 W, met dien verstande, dat uitbreiding is gegeven aan het aantal in de wet genoemde ziekten. *Niet overgenomen* is de bevoegdheid der Kroon om de wet ook op andere ziekten van toepassing te verklaren *in aan te wijzen gemeenten of in deelen van het Rijk*.

Art. 2 O. correspondeert met art. 16 W. *Niet opgemerkt*, is, dat volgens art. 6 der wet van 1 Juni 1865, *Stbl.* n°. 60 de geneeskundige van het waarnemen eener ziekte, als bedoeld in deze wet, binnen drie dagen kennis moet geven aan den Hoofdinspecteur en aan B. en

W., zoodat, wordt dit ontwerp wet, van den geneeskundige worden gevraagd drie verklaringen, één binnen 24 uur aan den Burgemeester, één binnen drie dagen aan B. en W., en één aan den Hoofdinspecteur.

Art. 3 O. correspondeert met art. 19 W. De algemeene term *gestichten* is in de plaats gekomen van de gespecificeerde opgave der wet. De vraag komt op, of die term niet *te vaag* is.

Art. 4 O. correspondeert met art. 16, 2de lid W. De uitdrukking: *als de gevallen zich vermeerderen* is te vaag. Kan men wel steeds spreken van een eerste geval?

Dit artikel *klopt niet* met art. 18 O., waar de Hoofdinspecteur de uitbreiding constateert, terwijl hier het constateeren der uitbreiding wordt overgelaten aan de prudentie van den Burgemeester.

Krachtens de Gezondheidswet zijn *inspecteurs* aangesteld, speciaal belast met het toezicht op de handhaving der ziektewet; dezen zijn in het ontwerp *vergeten*.

De *Secretaris* der Gezondheidscommissie is minder de aangewezen persoon voor het ontvangen der kennisgevingen. Hij is dikwijls geen lid, en volgens den algemeenen maatregel van bestuur van 27 Mei 1902, *Stbl.* n° 77 ontvangt en opent de *Voorzitter* alle stukken.

Art. 5 O. correspondeert met art. 20, 1ste lid. W. *Vergeten* is te bepalen, dat het kenmerk *van buiten* zichtbaar moet zijn. *Niet vastgesteld* is, *wie de kosten* van het kenmerk en van het aanplakken moet betalen.

Artt. 5 en 6 O. correspondeeren met art. 20 W. Is voor *dysenterie* en voor *febris typhoïdea* nooit kenmerken van het huis noodig? (De rapporteur beweert *wel* den ernst van dysenterie-epidemieën te erkennen).

Niet aangegeven is, of het kenmerk aan de binnen- of aan de buitenzijde van het huis of van de deur van het ziekenvertrek moet worden aangebracht.

Art. 7 O. correspondeert met art. 20, 2de lid. W. De bepaling, dat het kenmerk slechts *op last van den Burgemeester* mag worden verwijderd, is een verbetering.

Art. 8 O. correspondeert met art. 8 W. Niet opgenomen is het verbod voor lijdens aan een besmettelijke ziekte om *zich naar een andere plaats te begeven*.

Niet opgenomen is het verbod, *voorwerpen, die in aanraking waren met lijdens of overledenen aan een besmettelijke ziekte of daarvan afkomstig, te vervoeren, te doen vervoeren, ten geschenke of in gebruik te geven of te doen geven, te nemen of te doen nemen tenzij na ontsmetting*.

Niet opgenomen is het strafbaarstellen van het door onvoorzichtigheid of achteloosheid gevaar van besmetting, dat voorzien kon worden, voor anderen te doen ontstaan.

Art. 9 O. correspondeert met art. 9 W. *Niet opgenomen* is de bepaling, dat het vervoer van lijdens aan een besmettelijke ziekte veroorloofd is volgens de daarvoor bij plaatselijke verordening te stellen voorschriften.

Art. 10 O. correspondeert met art. 2 W. De bevoegdheid om besmettelijke zieken in slaapsteden en logementen te doen vervoeren naar een ziekenhuis is *beperkt tot de leden van het gezin van den slaapsteedhouder, en niet uitgestrekt tot de logeergasten*, voor wie zij juist hoog noodig is.

Niet bepaald is, wie de kosten van overbrenging moet betalen.

Niet overgenomen is de bepaling van art. 3 W. die den Burgemeester de bevoegdheid geeft, bij verzet van den logementhouder tegen te nemen maatregelen tegen de verspreiding der ziekte de slaapstede of het logement te sluiten.

Art. 11 O. correspondeert met art. 10 W. *Niet voorzien is in het geval, dat zich in een schip of woonwagen geen lijder bevindt, en de woning toch besmet is (bijv. voor het geval, dat zich kort te voren daarin een lijder bevond, die pas hersteld of overleden is).*

Artt. 12 en 13 O. correspondeeren met art. 14 W. Wanneer twee gezinnen samen wonen, en in één gezin komt mazelen, roodvonk of diphtherie voor, dan mag volgens dit artikel een kind uit het samenwonende gezin wel de school bezoeken, en het artikel *voorziet niet in dat gevaar van besmetting.*

Art. 14 O. correspondeert met art. 14 W. De bepaling, volgens welke als bewoners van een huis worden beschouwd zij, die van één privaat gebruik maken, *zal in de praktijk tot groote moeilijkheden aanleiding geven.*

Art. 15 O. correspondeert met art. 15 W. De verplichte kennisgeving van den Burgemeester aan het hoofd der school is een verbetering.

Art. 16 O. correspondeert met art. 14 W. De bepaling, dat kinderen tot de school worden toegelaten, wanneer zij *na eenigen tijd blijken onvatbaar te zijn voor kinkhoest is zóó vaag, dat zij onuitvoerbaar zal blijken.*

(Zou niet hier, evenals bij art. 17 O. een schoolarts zéér op zijn plaats zijn?)

Art. 17 O. bevat, evenals art. 16 O. een uitbreiding van Art. 14 W.

Art. 18 O. correspondeert met art. 21 W. *Vervallen is de epidemisch verklaring eener besmettelijke ziekte.*

Moet de Hoofdinspecteur reeds bij het tweede geval „de uitbreiding constateeren?”

Art. 19 O. correspondeert met art. 24 W. Ook hier moet men vragen, wanneer men kan spreken van *vermeerderen der gevallen. Vervallen is de dagelijksche publicatie bij cholera.*

Art. 20 O. correspondeert met art. 11 W. *Vervallen is de eisch, dat de overledenen niet mogen worden vervoerd in voer- of vaartuigen voor levenden bestemd.*

Art. 21 O. correspondeert met art. 12 W. *Vergeeten is te bepalen, hoe gehandeld zal worden, wanneer verzuimd wordt een lijkenhuis op te richten.*

Art. 22 O. correspondeert met art. 13 W. De bevoegdheid om lijken te doen vervoeren naar een lijkenhuis wordt in het ontwerp *beperkt tot enkele besmettelijke ziekten.*

Art. 23 O. bevat gedeeltelijk nieuwe bepalingen.

De bepaling, dat overleg van den Burgemeester met den Voorzitter der Gezondheidscommissie voldoende is, *deugt niet*, daar deze titularis slechts in enkele gevallen als deskundige mag worden beschouwd.

Art. 23 a. *De bevoegdheid om personen, die onder verdenking staan van besmet te zijn, zonder meer, dus ook bijv. bij trichinose of trachoom, te isoleeren gaat te ver.*

Art. 23 c. correspondeert met art. 4 W. *Niet bepaald is, dat de Burgemeester ook bevoegd is, huizen, enz., gedeeltelijk te ontsmetten.*

Art. 23 i. correspondeert met artt. 22 en 23 W. *Vervallen is de verplichting, om bij bepaalde ziekten de kermissen en markten te schorsen.*

Vervallen is de bevoegdheid van de Kroon om in te grijpen, waar het gemeentebestuur in verzuim is.

Een verbetering is de vereenvoudiging van *schoolsluiting*, en de bevoegdheid om *pompen te sluiten*.

Artt. 24—26 O. correspondeeren gedeeltelijk met artt. 4 en 5. *Afkeuring verdient het brengen van de kosten der ontsmetting en onteigening ten laste der gemeente.*

Art. 27 O. correspondeert met artt. 27 en 28 W. *Niet bepaald is, of het recht van binnentreden van woningen aan tijd is gebonden, evenmin dat van de redenen tot binnentreden proces-verbaal wordt opgemaakt.*

Art. 28 O. correspondeert met art. 26, 2de lid W. *Vergeten is te bepalen, dat de Burgemeester kennis moet geven aan den ambtenaar van het staats-toezicht van wat hij verricht. Dat is toch noodig, als die ambtenaar zal beoordeelen of de burgemeester voldoende medewerking verleent.*

Vergeten is ook te bepalen den termijn, binnen welken de Burgemeester aan den Commissaris der Koningin moet antwoorden.

Vervolgens is *geschrapt* art. 6 W., bevattende het recht van B. en W. om *verzamelingen van mest en vuil te doen opruimen, enz.*; is *geschrapt* art. 7 W., bevattende de verplichting tot het hebben van een *ziekeninrichting voor lijders aan besmettelijke ziekten*, iets wat mij al zéér verwondert van den opsteller van de urgentie-voorstellen VAN DIEREN-Oldambt;

is geen rekening gehouden met de wet van 28 Maart 1877, Stbl. 35 en de wet van 26 April 1884, Stbl. 86.

„Onze wetsartikelen zijn onze conclusies” aldus oreert Dr. VAN DIEREN. Welnu, dan wete de Maatschappij, dat zij, als zij besluit het wetsontwerp aan te nemen, aan de Regeering o. a. de volgende conclusies, welke de meening der medici weergeven, aanbiedt:

1. Maatregelen van overheidswege tegen lepra, tuberculose en febris puerperalis zijn overbodig.

2. De kroon kan de bevoegdheid, de ziekwet op andere dan daarin genoemde zieken van toepassing te verklaren, voor bepaalde deelen van het Rijk, missen.

3. De geneeskundige behoort van elke besmettelijke ziekte eerst binnen

24 uur kennis te geven aan den Burgemeester en vervolgens binnen drie dagen aan den Hoofdinspecteur en aan B. en W.

4. De Burgemeester behoeft bij het voorkomen eener besmettelijke ziekte slechts van het eerste geval kennis te geven aan het Staatstoezicht op de volksgezondheid. Vermeerderen de gevallen, dan is voldoende, dat het Staatstoezicht iedere week wete, hoevelen zijn aangetast en overleden. Met de maatregelen, welke ter bestrijding worden getroffen, heeft het Staatstoezicht niets te maken, die behoeven aan de ambtenaren niet te worden medegedeeld.

5. De bij de Gezondheidswet ingestelde speciale inspecteurs voor de handhaving dezer wet kunnen van dit deel hunner taak worden ontheven.

6. Het kenmerk, dat een huis of kamer besmet is, behoeft niet van buiten zichtbaar te zijn.

7. Het is onnoodig te bepalen, wie de kosten van het kenmerken eener woning moet betalen.

8. Het is onnoodig ooit een woning, waarin zich een lijder aan dysenterie bevindt, te kenmerken.

9. Lijders aan een besmettelijke ziekte mogen zich vrijelijk begeven waarheen zij willen.

10. Besmette voorwerpen mogen straffeloos worden weggeven of uitgeleend.

11. Het is niet strafbaar expresselijk gevaar van besmetting te doen ontstaan, ook al is men zich daarvan bewust.

12. Het is onnoodig bij plaatselijke verordening voorschriften vast te stellen omtrent het vervoer van lijders aan besmettelijke ziekten.

13. Het is onnoodig lijders aan besmettelijke ziekten, die logeeren in slaapsteden, daaruit over te brengen naar een ziekenhuis, of krachtige maatregelen voor te schrijven tegen onhandelbare staapsteehouders.

14. Het is onnoodig tegen besmette schepen en woonwagens maatregelen te nemen, tenzij zich toevallig daarin een lijder bevindt.

15. Het is voldoende tegen de besmetting met kinkhoest op de scholen door kinderen uit een besmet gezin een zoo vage bepaling te maken, dat zij niets kan uitwerken.

16. Overledenen aan een besmettelijke ziekte mogen vervoerd worden in vaar- en voertuigen voor levenden bestemd.

17. Het is niet noodig te voorzien in het geval, waarin een gemeentebestuur of de eigenaar eener bijzondere begraafplaats nalatig is in het oprichten van een lijkenhuis.

18. Wanneer Burgemeester en Voorzitter der Gezondheidscommissie het eens zijn, mag iemand, die verdacht wordt te lijden aan eenige besmettelijke ziekte, bijv. trachoom, worden geïsoleerd.

19. Wanneer een Burgemeester een huis wil ontsmetten, dan moet dat huis geheel en al worden ontsmet, en mag men zich niet beperken tot de besmette gedeelten.

20. Wil een gemeentebestuur bij heerschende epidemiën de kermissen en jaarmarkten niet sluiten, dan is het niet noodig, dat de Kroon het recht heeft in te grijpen.

21. Alle kosten van ontsmetting en onteigening behooren te komen ten laste der gemeenten.

22. Is een Burgemeester in mora gesteld wegens het niet voldoende medewerken, dan behoeft geen termijn te worden genoemd, waarbinnen hij zijn gedrag moet motiveeren.

23. Het is niet noodig, aan B. en W. de bevoegdheid te verleen, mestverzamelingen enz. op te ruimen.

24. Het is niet noodig, dat in de verschillende gemeenten ziekenhuizen voor lijdens aan besmettelijke ziekten worden opgericht.

Dan wete de Maatschappij, dat zij al die verkeerde zaken aanraadt, dat zij de geheele organisatie onzer ziekwet onderstboven gooit, alleen om te verkrijgen:

1°. Uitbreiding van het aantal ziekten, waarop de wet van toepassing is;

2°. Afschaffing van het kenmerken der huizen, waarin bepaalde besmettelijke ziekten voorkomen;

3°. Wijziging van het verbod van schoolgaan bij het voorkomen van een besmettelijke ziekte;

4°. Het verbieden van het uitoefenen van een bedrijf, wanneer dat gevaar van besmetting met zich brengt;

5°. Het afsluiten van pompen.

Voor het aannemen van dit wetsontwerp behoede het gezond verstand der medici onze Maatschappij!

Zwolle, 26 Juni 1903.

G. OOSTERBAAN.

WEERLEGGING VAN EENIGE BEZWAREN TEGEN HET RAPPORT
DER COMMISSIE VOOR DE HERZIENING VAN DE WET OP
DE BESMETTELIJKE ZIEKTEN.

Geachte Redactie!

DR. TH. HAAKMA TRESLING verwondert zich dat bovengenoemde commissie de mazelen wederom in de wet wenscht opgenomen te zien.

Ik verbaas mij over zijn verwondering, immers uit zijn artikel blijkt ten duidelijkste, dat hij bijna dezelfde wenschen koestert als wij. Zelf schreef hij: 1°. „wij hebben ons slechts een kwaadaardige epidemie van mazelen voor te stellen om te kunnen verwachten, dat de mazelen althans tijdelijk weer in Art. 1 van de (bestaande) wet zullen verschijnen”; 2°. (zulks zou niet helpen) „want de maatregelen (in de bestaande wet voorgeschreven) zijn gebleken onmachtig te zijn de mazelen in haar loop te stuiten”; 3°. „neen dan zouden . . . strenge maatregelen moeten worden in het werk gesteld als sluiten van scholen, verbod van jaarmarkten, strenge isoleering”.

Welnu, de commissie heeft er bijna net zoo over gedacht en zij heeft haar ontwerp dan ook zóó ingericht, dat het de gelegenheid geeft om bij ernstige epidemieën *direct* en *krachtadig* op te treden (dus zonder dat er gewacht behoeft te worden op een Koninklijk besluit!), terwijl het publiek en de medici bij lichte epidemieën zoo goed als geen hinder ondervinden.

Als Dr. HAAKMA TRESLING zich de moeite wil geven om de 5de alinea van blz. 1205 en de artikelen 2, 3, 6, 12 en vooral Art. 23 (in verband met 28) van ons ontwerp (met de bijgevoegde toelichtingen!) nog eens aandachtig